

PRIVAT

Update

#2 2017

SVEA
EKONOMI

FRAMTIDSFULLMAKT:

Lämna över kontrollen till rätt person

SIDAN 18
BETYG
PÅ SPAR-
ROBOTAR

Inför tolvslaget:

SÅ FÅR DU BÄTTRE EKONOMI 2018

VÄRNA DIN KREDITVÄRDIGHET

5 TIPS FÖR FETARE PLÅNBOK

Rätt tid att städa EKONOMIN

Jag minns när årsskiftet var en hektisk tid för alla som ville se över sin ekonomi. En massa åtgärder skulle vidtas före tolvslaget för att skatterna skulle bli så låga som möjligt.

NUMERA ÄR DET INTE SÅ MYCKET som absolut måste göras i slutet av december. Men slutet på ett år är ändå en bra tid att se över sin ekonomi inför det nya året. Nyårslöften behöver inte bara gälla rökstopp och gymkort, de kan lika gärna handla om att få mer pengar kvar i plånboken.

FÖR ATT ETT SÅNT LÖFTE SKA KUNNA HÅLLAS behövs lite tid till förberedelser. Därför är det här numret av Update Privat laddat med massor av goda råd inför nästa år. Lika väl som du städar ur garderober och lådor, kan du sortera bland dina lån och mindre krediter. Ta bort det du inte använder, samla ihop resten snyggt och prydligt i så få lån som möjligt. På köpet får du lägre räntekostnader och bättre kreditvärdighet.

MED ORDNING I EKONOMIN blir det lättare att börja spara regelbundet och få en buffert som kan vara bra att ha en dag.

Trevlig läsning!

Lennart Ågren
Vd, Svea Ekonomi

Innehåll #2 2017

- 3 5 tips för bättre privatekonomi**
Det behöver inte vara svårt att få bättre ekonomi. Ibland räcker det med enkla åtgärder.
- 4 Få mer pengar kvar nästa år**
Veckorna före årsskiftet är bästa tiden att se över sin privatekonomi.
- 6 Budgetförslagen och din plånbok**
Regeringen (S) och (MP) har lagt fram ett förslag till statsbudget som ger plus i många plånböcker.
- 8 Apparna som ger dig koll**
Det finns många smarta appar som hjälper dig hålla koll på pengarna.
- 9 Framtidsfullmakten löser många knutar**
Ny lag gör det möjligt att i förväg bestämma vad som händer med din bostad, ditt företag, eller dina aktier om du blir dement eller sjuk. Du kan skriva en framtidsfullmakt.
- 10 Så blir du kreditvärdig**
Den som inte är kreditvärdig kan bli ekonomiskt begränsad. Ibland kan bedömningen om man är kreditvärdig eller inte kännas orättvis.
- 12 Offentlighetsprincipen blir modern**
Nu ska alla Sveriges myndigheter göra mer data tillgängliga för allmänheten.
Värna dina koder och konton
Risken att ditt mobila bank-id och ditt swishkonto kapas har ökat sedan i våras. Så här gör du för att skydda dig.
- 13 Dyrt vänta för länge att betala skulder**
Fyra av tio ansökningar om obetalda skulder återkallas från Kronofogden. Men det leder ändå till tilläggs-kostnader för den som redan är skuldsatt. Ofta helt i onödan.
- 14 Svenskarna och internet 2017**
Rapporten "Svenskarna och internet 2017" konstaterar att svenskarna är ett surfande folk.
- 16 Glöm höstrusket för en helg**
Senhösten är weekendresornas tid. Kom bort från höstrusket, skapa ett fönster för romantik och handla julklappar.
- 18 Roboten är dummare än du tror**
Framtidens sparande stavas robot. Men än så länge är sparrobotarna ganska dumma. Du måste själv välja rätt.

5 tips för bättre privatekonomi

Det behöver inte vara svårt att få bättre ekonomi. Ibland räcker det med enkla åtgärder. Här är fem förslag på nyårslöften:

1 SÄKRA UPP DINA INKOMSTER

Gå med i a-kassan och/eller skaffa en inkomstförsäkring. Gäller inte bara anställda – det finns både a-kassa och inkomstförsäkring även för småföretagare.

2 BUFFERTSPARANDE

En buffert är ett korttidssparande, pengar som du behöver om något oförutsett inträffar. Om tvättmaskinen går sönder, tandläkarräkningen drar i väg eller om du blir långvarigt sjuk. En tumregel är att ha två månadslöner efter skatt på ett konto.

3 SE ÖVER DINA FÖRSÄKRINGAR

Har du rätt försäkringar? Eller betalar du för mycket? Jämför priser och se till att försäkringar som rör hem, hus, bil, olycks- och dödsfall är uppdaterade. Ibland kan det löna sig att byta bolag.

4 SAMLA DINA LÅN

Många olika krediter hos olika långivare kan bli dyrt. Samla dem hos en långivare – det blir enklare, ofta billigare och ger dig bättre kreditvärdighet.

5 SÄLJ SAKER DU INTE ANVÄNDER

Rensa hemmet regelbundet från prylar, möbler och kläder som du inte längre behöver. Använd tjänster som till exempel Blocket eller Sellpy. Det skapar ordning, plats i skåp och garderober – och ger en slant på sparkontot.

Få mer pengar kvar nästa år...

"Om du närmar dig pensionsåldern och inte har så stora lån kanske du ska sluta amortera och spara pengarna som buffert i stället."

Veckorna före årsskiftet är bästa tiden att se över sin privatekonomi. 2018 kan föra med sig en överraskning, berättar den oberoende privatekonomen Annika Creutzer.

Annika Creutzer är något så ovanligt som en privatekonom som står fri från banker och andra institut. Med sin utbildning och erfarenhet – bland annat har hon varit chefredaktör för tidningen Privata Affärer – har hon ett helikopterperspektiv hon gärna delar med sig av.

–Just nu pratas det mycket om räntorna nästa år, om de kommer att höjas och hur det påverkar bolånen. Men det är troligare att det kommer förändringar i ränteavdragen. Det ska man förbereda sig för, säger hon.

Därmed inte sagt att ränteavdraget på 30 procent riskerar att försvinna nästa år. Regeringen kan avisera ett förslag när som helst, men det kan bli verkligt först i nästa höstbudget och i så fall börja genomföras vid nästa årsskifte.

Försvinner inte i ett nafs

–Hela ränteavdraget försvinner inte i ett nafs. Jag tror svenska politiker kommer att ta intryck av det danska exemplet, där man minskar avdragsrätten med 1 procentenhet per år, säger Annika Creutzer.

Men förbereda sig kan man göra redan nu, när man planerar sin ekonomi för 2018.

–Det minskade avdraget får kanske inte så stor påverkan på bolånen. Men många har blancolån, kreditkortslån och så vidare. Dessa lån har högre ränta och påverkas mer

om ränteavdraget minskar, påpekar Annika Creutzer.

Ett sätt att förbereda sig är försöka att räkna ut hur stort ränteavdrag du har totalt, och spara en liten del av det på ett konto. Då har du både anpassat din ekonomi och fått en sparad slant på köpet.

Räkna med stigande räntor

Samtidigt måste man räkna med att räntan kommer att stiga. Nu är alla räntor låga eftersom Riksbankens reporänta är negativ på –0,5 procent. Det kommer den inte att vara i evighet. Men många bedömare, bland andra statliga Konjunkturinstitutet, räknar med att den ligger kvar där ett helt år till.

–Du som funderar på att ta ett nytt stort lån, måste ta höjd för högre ränta. Tidigare har man sagt att nya låntagare bör räkna med en "normal" ränta på 5-6 procent. Det är kanske att ta i, men räkna med dubbel ränta och minskad avdragsrätt från dagens 30 procent till 25 procent, säger Annika Creutzer.

Skuldkvottak

Andra saker som kan inträffa är att Finansinspektionen får som den vill och inför ett skuldkvottak. Det innebär att man inte får låna hur mycket som helst i förhållande till sina inkomster. Vissa banker har i praktiken redan börjat neka bolån som överstiger till exempel 500 procent

av låntagarens inkomster.

Restriktionerna för bolån – amorteringskrav, lånetak och hot om skuldkvottak – har kanske börjat få effekt på bolånemarknaden. I september visade Hemnets statistik att antalet bostadsrätter till salu var det största sedan finanskrisåret 2008. Ett annat tecken är att fastighetsbolaget Wallenstam har meddelat att en fastighet man tänkt sälja som bostadsrättshus i stället ska bli hyreshus. Bostadsrätterna är för svårålda.

Det innebär inte att priserna börjat sjunka – än. Men om så sker kan värdet på din bostad komma att sjunka framöver. Följden kan då bli att ditt låneutrymme sjunker.

Andra orsaker

Dessutom kan ditt låneutrymme minska av andra orsaker. Du kanske går i pension och blir då mindre kreditvärdig i och med att inkomsten sjunker.

Hur ska man tänka kring det? Här kommer amorteringarna in i bilden.

–Om man har långt kvar till pension är det klokt att amortera, eftersom det är en form av sparande. Men det är också bra att spara en slant eftersom det inte är säkert att du får låna om du till exempel måste lägga om taket på huset. Det är en avvägning, säger Annika Creutzer.

Om du närmar dig pensionsåldern och inte har så stora lån kanske du ska sluta amortera och spara pengarna som buffert i stället.

Budgetförslagen och din plånbok

Regeringen (S) och (MP) har lagt fram ett förslag till statsbudget som ger plus i många plånböcker, förutsatt att den går igenom i riksdagen.

FÖRÄLDRAR får höjt barnbidrag med 200 kronor till 1 250 kronor per barn. Även studiebidraget höjs med lika mycket. Underhållsstödet höjs med 150-350 kronor i månaden beroende på barnets ålder.

Det parlamentariska läget är svårt. Regeringen har stöd av Vänsterpartiet, som har fått stort inflytande över budgeten. Övriga partier har lagt egna budgetförslag. Det finns alltså inget samlat förslag från allianspartierna denna gång.

Det man kan vänta sig av omröstningen är att allianspartierna lägger ner sina röster och därigenom släpper fram regeringens budget utan att för den skulle rösta på den. Men ingenting är säkert.

Här är de viktigaste förslagen för din plånbok i regeringens budget:

PENSIONÄRER med inkomster upp till 17 000 kronor i månaden får sänkt skatt med upp till 5 000 kronor per år. De som har rätt till bostadstillägg får en höjning med 600 kronor i månaden.

SPARARE får höjd skatt på sina ISK-konton. Skatten höjs med 0,25 procentenheter. Den som har 80 000 kronor på sitt ISK-konto får betala 84 kronor mer i skatt per år.

ARBETSLÖSA får sänkt karenstid från sju till sex dagar innan de får a-kassa.

PENSIONÄRER med inkomster upp till 17 000 kronor i månaden får sänkt skatt med upp till 5 000 kronor per år. De som har rätt till bostadstillägg får en höjning med 600 kronor i månaden.

STUDENTER med studiemedel får höjd bidragsdel med 300 kronor i månaden.

PERSONER MED SJUKERSÄTTNING

och aktivitetsersättning får sänkt skatt med cirka 2 400 kronor om året (beroende på kommunalskatt).

FÖRÄLDRAR får höjt barnbidrag med 200 kronor till 1 250 kronor per barn. Även studiebidraget höjs med lika mycket. Underhållsstödet höjs med 150-350 kronor i månaden beroende på barnets ålder.

STUDENTER med studiemedel får höjd bidragsdel med 300 kronor i månaden.

STOCKHOLMARE och **GÖTEBORGARE** får dyrare tjänstebilar. Förmånen för trängselskatter och avgifter ska inte längre ingå i bilförmånsvärdet.

UTLANDSSVENSKAR som har inkomster från Sverige får en skattehöjning från 20 till 25 procent.

FACKLIGT ANSLUTNA får tillbaka rätten att dra av för fackavgiften i deklarationen.

Källor: Regeringen/finansdepartementet, DI, DN.

ILLUSTRATION: ANNA WINDBORNE

Apparna som ger dig koll

Det finns många smarta appar som hjälper dig hålla koll på pengarna. Här är några. Alla finns i App Store och/eller Google Play.

MileCatcher

Registrerar automatiskt hur långt du kör i tjänsten. Med ett enkelt klick väljer du om resan är privat eller hör till jobbet. Appen visar verklig körsträcka, vilket gör det enkelt att komma ihåg syftet med resan.

Tink

Genom att koppla dina bankkonton och kreditkort till appen, får du en smidig helhetsbild över din ekonomi. Diagram och staplar visar pedagogiskt inkomster, utgifter, prognoser och spartips. Appen kan även hålla rätt på din boränta och när det är dags att se över den.

Cost split och Splitwise

Sluta tjafsas om vem i gänget som har betalat vad! Här är den perfekta appen för resan, utekvällen och hushållet. Gängets kostnader syns i molnet så att alla kan se vem som har betalat vad.

Kaching

Budget och utgifter. Lägg upp en månadsvis budget eller sätt upp en delad budget med din partner.

Dreams

"Tänk om jag inte hade köpt så mycket kläder, cigg och kaffe. Då kanske det hade funnits pengar för att åka till Söderhavet i vinter". Appen ska inspirera och motivera främst unga att sätta upp kortsiktiga sparmål.

Veckopengen

Ett måste för dig och barnen som får vecko- eller månadspeng. Håller koll på saldo och hur lång tid det är till nästa veckopeng. Appen innehåller också flera pedagogiska tips, en del med tävlingsmoment, och den lär även barnen att sätta upp sparmål. Appen är framtagna av Barnrådet.

Spara Kvittot

Glöm knöliga, skrynkliga kvitton. Här är appen som håller reda på dem. Fota kvittot och ladda upp det i appen så sparas det här. Flera butiker är också anslutna och säger du till i kassan hamnar kvittot automatiskt i appen. Sedan kan du snabbt och enkelt söka bland dina kvitton.

Bofink

Få koll på dina bolån och hur din ränta ligger till jämfört med andra bankers. Med hjälp av Mobilt BankID kopplar appen ihop dig med din bolånebank (de flesta är anslutna) och du får en smidig helhetsbild över dina bolån. Är det tid att se över räntan? Appen säger till när det är dags. Eller funderar du på att flytta dina bolån? Appen ger dig tänkbare alternativ.

Påmind

Detta är visserligen inte en app (ännu) men väl en webbplats som underlättar kontrollen av dina pågående avtal med elleverantörer, försäkringsbolag, mobiloperatörer och bolåneinstitut. Innovatörerna bakom sajten säger att tjänsten grundades "av frustrationen över att nya kunder får bättre erbjudande från leverantörer än vad du som lojal kund får."

Framtidsfullmakten löser många knutar

Ny lag gör det möjligt att i förväg bestämma vad som händer med din bostad, ditt företag, eller dina aktier om du blir dement eller sjuk. Du kan skriva en framtidsfullmakt.

Tack vare framtidsfullmakten kan du utse en eller flera personer, till exempel din make eller dina barn, som företräder dig om du inte kan göra det själv. Lagen är ett alternativ till god man.

Det här underlättar för många par som äger fastigheter eller företag tillsammans. Om den ena blir dement eller långvarigt mycket sjuk, kommer den andra parten att få ett begränsat manövrutrymme att lösa situationen – om det inte finns en fullmakt.

Med en framtidsfullmakt har den friska parten möjlighet att fatta de nödvändiga besluten och kanske sälja villan eller företaget. Pengarna som kommer av affären och som tillfaller den sjuka parten, ska sättas in på dennes konto.

För att framtidsfullmakten ska vara giltig krävs att en lång rad formkrav uppfylls. Bland annat ska den som ställer ut fullmakten vara över 18 år och frisk vid tillfället, det ska framgå vem som har fullmakten och exakt vad den tillåter fullmaktsinnehavaren att göra – exempelvis sälja en bostad eller ett företag. Man kan ställa ut fullmakter till olika personer, som får olika uppgifter.

Den som har fullmakten avgör när det är dags att börja använda den. Då ska hen kunna visa upp den i original, exempelvis på banken. Förvara den därför på säkert ställe. Om du är den som ställer ut fullmakten – skriv under, låt två personer bevittna, och ge den till fullmaktsinnehavaren. Vill du vara på den säkra sidan kan

FRAMTIDSFULLMAKT
Enligt lag (2017:310) om framtidsfullmakter

Fullmaktsgivare
Namn Personnummer
Adress Postnummer och ort Telefon

Fullmaktshavare
Namn Personnummer
Adress Postnummer och ort Telefon

Fullmakt
Härmed befullmäktigas ovan angivna person att självständigt och oinskränkt förvalta och företräda samtliga mina ekonomiska intressen. Fullmäktigen får på mina vägnar självständigt förhandla med myndigheter, privatpersoner och företag, träffa avtal, kvittera och uppbära medel samt vidta alla åtgärder och handlingar vilka med laga verkan kan företas av mig själv.

Fullmakten ger fullmaktshavaren rätt att försälja fast egendom/bostadsrättslägenhet samt kvittera och uppbära köpeskillingen.

..... den

Fullmaktsgivarens namnteckning Namnförtydligande

Vi samtidigt närvarande vittnen intygar härmed att
(fullmaktsgivaren), som vi personligen känner/alternativt har styrkt sin identitet, denna dag med sunt förnuft och fullt förstånd och av fri vilja, för oss förklarat att ovanstående framtidsfullmakt innefattar hans vilja, samt att han i vår närvaro egenhändigt undertecknat framtidsfullmakten.

Bevittning

Vittne 1
Namnteckning Namnförtydligande
Adress Postnummer och ort Telefon

Vittne 2
Namnteckning Namnförtydligande
Adress Postnummer och ort Telefon

Så här kan en framtidsfullmakt se ut. Det rödmarkerade är förslag till text. Du måste själv formulera det du vill ha hjälp med. Diskutera med din partner och ta eventuellt hjälp av en jurist.

du även utse en granskare, som kontrollerar fullmaktsinnehavarens beslut. Detta ska framgå av fullmakten.

De allmänna kommentarerna kring framtidsfullmakten har nästan enbart varit positiva. Många bedömare tror att det nu blir lättare för att planera framtiden.

Svea Ekonomis jurist Jan Fredrik Richardson har tagit fram en mall för hur en framtidsfullmakt kan se ut. Observera att du själv bestämmer vad fullmaktsinnehavaren ska få göra för din räkning.

Så blir du kreditvärdig

Kreditvärdighet är ett mått på förmågan att betala sina skulder.

"En hög lön innebär inte automatiskt hög kreditvärdighet. – Kreditvärdigheten är till viss del oberoende av lönenivå, utan handlar mer om skuldsättningsnivån och historisk skötsel av sin ekonomi."

Den som inte är kreditvärdig kan bli ekonomiskt begränsad. Ibland kan bedömningen om man är kreditvärdig eller inte kännas orättvis om man till exempel har en gammal betalningsanmärkning, men i övrigt en bra ekonomi. Även äldre, projektanställda eller människor som nyligen kommit till Sverige kan ha svårare att få lån.

– Olika finansinstitut har olika bedömningsmodeller på kreditvärdigheten. Vi har valt att även inkludera låntagarens nuvarande situation och vilka möjligheter hen har att klara av det ansökta lånet, säger Anna Anderén, ansvarig för in- och utlåning till privatpersoner på Svea Ekonomi.

Det innebär att hon och hennes medarbetare inte nöjer sig med att enbart ta beslut grundat på historiken. De kan exempelvis kontakta arbetsgivare för bekräftelse på att de har en tillräcklig inkomst. De tittar också extra på en eventuell betalningsanmärkning för att se vad den egentligen avser.

– Men vi har så klart ramar som alla andra. Det vore oansvarigt att till exempel ge ett lån till någon som redan har stora skulder, säger hon.

Skuldsättningsnivå

Även skuldsättningsnivån är en viktig faktor. En hög lön innebär inte automatiskt hög kreditvärdighet. – Kreditvärdigheten är till viss del oberoende av lönenivå, utan handlar mer om skuldsättningsnivån och historisk skötsel av sin ekonomi.

Smålån

En annan sak som kan sänka din kreditvärdighet är om du ofta ansöker om nya lån, checkkrediter, avbetalningar och kortkrediter. Även om du inte använder krediterna, tar de upp plats i ditt totala låneutrymme. – Det är bättre att samla alla lånen hos få långivare och säkerställa att du har behov av samtliga beviljade krediter, säger Anna Anderén. En sådan "städning" kan dessutom ge dig lägre ränta totalt sett.

Kreditupplysning

– Den som ansöker om ett lån blir alltid kontrollerad hos ett kreditupplysningsföretag, och det är därför bra att inte vända sig till för många olika kreditgivare för att minimera antalet förfrågningar. Men självklart är det viktigt att jämföra olika långivare när du behöver ett lån, säger Anna Anderén.

6

SÄTT ATT BLI KREDITVÄRDIG

- 1 För att ha en god kontroll på dina krediter – samla gärna dina lån hos få kreditgivare.
- 2 Rensa bort krediter du inte använder.
- 3 Se över och försök sänka dina kostnader. Tänk på att god ekonomi inte är detsamma som höga inkomster.
- 4 Skuldkvoten är viktig. Hur stora lån har du i förhållande till din årsinkomst.
- 5 Var noga med att betala dina lån och krediter i tid. Övertrassera inte kort- eller checkkrediter.
- 6 Ta en upplysning på dig själv hos till exempel UC eller Bisnode. Där kan du upptäcka gamla krediter du inte visste att du hade. Upplysningen talar också om hur stor riskprocenten är att just du ska få en betalningsanmärkning.

Offentlighetsprincipen BLIR MODERN

Nu ska alla Sveriges myndigheter göra mer data tillgängliga för allmänheten. Alla offentliga handlingar som med liten eller ingen kostnad kan bli öppna data ska göras tillgängliga för allmänheten. Därmed moderniserar offentlighetsprincipen.

Öppna data är digital information som är tillgänglig för alla utan inskränkningar och utan att man måste betala för det. Det kan gälla upphovs- rätt, patent, licenser eller registreringar. Vem som helst får fritt använda, återanvända eller distribuera öppna data så länge man anger källan.

I oktober anslöt sig exempelvis Kronofogden till öppna data. Förhoppningen är att den ökade tillgängligheten ska leda till att information från

Kronofogden används för att skapa nya och innovativa tjänster.

– Man skulle kunna säga att öppna data är en modern version av offentlighetsprincipen. Vår information skapar möjligheter för andra aktörer att utveckla nya tjänster som kombinerar information från flera källor – tjänster som vi själva inte tänkt på och som kan skapa nytta för andra, säger Patrik Fälvh, kontaktperson för öppna data på Kronofogden.

Kronofogdens data sprids automatiskt till Sveriges portal opnadata.se och vidare ut till den europeiska portalen data.europa.eu.

Ett exempel på hur öppna data har använts i ett annat sammanhang är appen Res i Sthlm, som hjälper resenären att planera sin resa i Stockholms kollektivtrafik.

Källa: Riksrevisionen, Kronofogden, Riksdagen

Värna dina koder och konton

Risken att ditt mobila bank-id och ditt swishkonto kapas har ökat sedan i våras. Så här gör du för att skydda dig.

Det är Jan Olsson, chef på Polisens Nationella bedrägericentrum som slår larm. Tidigare i år sköljde en våg av kapningsförsök över Sverige, berättar han i Dagens Industri. Då fick flera tusen personer falska mejl och sms, där de uppmanades att verifiera – lämna ut – sitt bank-id. Bedragarna har också kapat konton på Facebook och bett innehavarens vänner och familj om bankuppgifter.

Lyckas det, kan bedragarna komma åt stora summor från dina konton.

Enligt Jan Olsson går det att skydda sig från kapningsförsöken genom att inse att swish, bank-id och liknande är värdehandlingar, och behandla dem som sådana.

Bäst skyddar man sig genom att vara skeptisk om någon frågar efter inloggningsuppgifter. Mejla aldrig koder till någon. Får du ett mejl från en bank som ber dig skicka över dina uppgifter, utgå från att det är falskt. Ingen riktig bank kommer någonsin att be dig om det.

Källa: DI

Dyrt vänta för länge med att betala skulder

Enligt Kronofogden återkallas fyra av tio ansökningar om obetalda skulder. Men ansökningarna leder ändå till tilläggs-kostnader för den som redan är skuldsatt. Ofta helt i onödan.

Hela 71 procent av alla skulder som lämnas till Kronofogden ligger på under 5 000 kronor.

– Många av dessa småskulder återkallas av den som har lämnat in ansökan. Det måste betyda att parterna ofta kommer överens. Då finns ingen anledning att ta omvägen via oss, säger Andrea Gleerup, enhets-

chef på Kronofogden.

Fram till den 1 juli i år hade Kronofogden tagit emot 586 979 ansökningar om obetalda skulder, så kallade ansökningar om betalningsföreläggande. Ansökningarna gäller bland annat telekom- och energiräkningar, bankers fordringar, fordringar som köpts upp av inkassobolag och

obetalda trafikförsäkringar.

När en skuld skickas vidare till Kronofogden tillkommer olika avgifter (380 kronor i ombudsarvode, i de flesta fall 180 kronor i inkassokostnad samt 300 kronor i ansökningsavgift till Kronofogden). Det betyder att skulden ökar för den som är skyldig pengar. Den sammanlagda summan för alla som varit skyldiga pengar, betalat sina skulder och fått kraven återkallade under årets första sex månader, är cirka 160 miljoner kronor högre än de ursprungliga skulderna.

5 KRONOFOGDENS BÄSTA TIPS

- 1 En liten skuld blir snabbt stor. Ta därför kontakt med dem du är skyldig pengar och försök komma överens om en avbetalningsplan.
- 2 Handla inte för pengar du inte har. Om du köper något på avbetalning ska du vara säker på att du kommer att ha pengar att betala med under hela perioden som avbetalningen gäller.
- 3 Skapa en buffert genom att spara regelbundet. Det behöver inte vara stora summor, men det är viktigt att få in vanan att spara varje månad.
- 4 Hyran är en av de allra viktigaste räkningarna. Betalar du inte den riskerar du att bli vräkt.
- 5 Kommunens budget- och skuldrådgivare kan stötta och hjälpa dig att komma vidare.

Källa: Kronofogden

Svenskarna och internet 2017

I oktober släppte IIS – Internetstiftelsen i Sverige – sin rapport ”Svenskarna och internet 2017” och vi kan än en gång konstatera att svenskarna är ett surfande folk.

Så gott som alla svenskar har idag tillgång till internet i sitt hem – 95 % av alla över 12 år kan koppla upp sig via dator, surfplatta eller mobil hemma.

Vad gör vi när vi surfar då?

Framförallt är vi väldigt sociala och av de sociala plattformarna äger Facebook fortfarande. Vi har tidigare hört att Facebook är på väg ned i användning, särskilt hos de yngre, men det stämmer bara till viss del. För även om vi kan se att uppdateringar och delningar minskar så är vi fortfarande där. Uppdaterar vi inte själva så har vi koll på vad familj och vänner gör. Och även om våra tonåringar säger att Facebook är gammalt och tråkigt så hänger de kvar.

Instagram var tidigare de ungas plattform men här ser vi en ökning av äldre användare, mer än hälften av alla 45-åringar använder idag Instagram. Förbättrad meddelandefunktion och nya Instastories gör att Instagram drar till sig nya användare i alla åldrar. Snapchat däremot ägs fortfarande av ungdomarna. Användningen dalar ordentligt redan efter man fyllt 25. 84 % av ungdomar mellan 16 och 25 år använder Snapchat medan bara 42 % av 26-35 åringarna tycker att det är the place to be.

Bild och rörligt

Företag som använder sig av sociala kanaler för att nå sina målgrupper med information och reklam vet att bild och film ökar intresset hos

användarna. Det kan vi också se i rapporten som visar att 86 % av alla internetanvändare använder Youtube. Hela 27 % tittar dagligen på klipp på Youtube. Här dominerar ungdomarna som många gånger har Youtube som sin huvudkanal för både information och underhållning.

Fake news - hur kritiska är vi?

Ju mer vi kommunicerar nyheter via sociala medier och digitala nyhetskällor desto viktigare blir källkritiken. Men har varningsklockorna om fake news verkligen fått oss att tänka till? Hur ser det ut bland ungdomarna som kanske helt valt bort gammelmmedia? Undersökningen visar glädjande att yngre är mer skeptiska till information på internet och att de ifrågasätter mer än vad äldre gör. Här får vi ge skolorna cred för att man faktiskt tar diskussionen och även lär ut hur man ska värdera information på internet.

Tillgänglighetens pris

Kostar tillgängligheten något? Får vi betala ett pris för att alltid vara uppkopplade? Ja kanske, vi ser i alla fall att gränserna mellan jobb och fritid suddas ut allt mer. Rapporten visar att 50 % av alla svenskar jobbar hemifrån regelbundet. Det här är förstås inte applicerbart på alla yrkeskategorier – av dem som använder internet i sitt dagliga arbete är många verksamma inom finansbranschen, it och kommunikation. De som inter-

vjuats i rapporten säger att man läser mail på sin ledighet men å andra sidan använder man också internet på jobbet för privata saker. Så när är man ledig och när jobbar man? Gränsdragningen är svår och än så länge vet vi inte riktigt hur det påverkar oss. Vad vi kan se är att det i alla fall inte bara är en trend – att vara ständigt uppkopplad är en livsstil.

Du som vill grotta ner dig mer i siffror kan läsa hela rapporten på IIS webbplats www.iis.se

FUN FACTS

- 100 % av alla under 25 år använder Youtube
- 100 % av tjejer mellan 12 och 15 år använder Instagram
- 99 % av svenskarna upp till 55 år använder internet
- 98 % av pojkar mellan 12 och 15 år spelar spel på internet
- 96 % gör sina bankärenden på nätet
- 91 % av 12-15-åringar använder Snapchat
- 90 % e-handlar
- 81 % kommunicerar via Messenger
- 79 % av tvååringarna använder internet
- 73 % använder Mobilt BankID
- 66 % använder Swish
- 30 % lyssnar på e-böcker
- 11 % nätdejar
- Google är överlägset den största informationskällan på internet, följt av Wikipedia och Facebook. Först därefter kommer tidningar och nyhetsredaktioner

Fakta om rapporten:

Rapporten ges ut av IIS och grundar sig på data om hur svenskarna använder informations- och kommunikationsteknik och hur det påverkar enskilda individer, familjer och samhället. Datan är framtagen via 3 000 intervjuer baserat på ett slumpvist urval av befolkningen från 11 år och uppåt. Undersökningen är en del i det internationella forskningsprojektet World Internet Project med ett trettiotal medlemsländer. Drygt 100 av frågorna är gemensamma för deltagande länder.

Glöm höstrusket för en helg

*Senhösten är weekendresornas tid. Kom bort från höstrusket, skapa ett fönster för romantik, handla julklappar. Allt kombi-
neras. Här är de populäraste resmålen.*

Lukus Fondin jobbar på Svea Ekonomi och är chef för avdelningen som distribuerar valutor till de olika kontoren i landet. Han har bra koll på vilka valutor folk köper.

Lukus i New York

–Så här års är det weekendresor inom Europa som gäller. En del satsar på budgetresor till spännande städer som Prag och Warszawa. Många vill ha ordentlig guldkant, då blir det Paris och London, säger han.

Barcelona avbokas

Oron för terrorattacker tycks inte utgöra något större hinder för höstens resor. Däremot märks den politiska oron i Katalonien. Tidigare bokade resor till Barcelona avbokas nu, säger Lukus Fondin.

–Kanske är det därför som Baskien har seglat upp som ett populärt resmål, säger han.

Om vi håller oss i Spanien, har även Málaga ökat i popularitet. Det som förr bara var en flygplats som man snabbt lämnade för att åka till Solkusten, har nu blivit en attraktion i sig.

–Ledningen i Málaga har sett det här och eldat på med reklam, och nu har man stadsstatut med underhållning och kultur, säger Lukus Fondin.

Mallis, alldeles för populärt

Ett annat populärt höstresmål är Mallorca, som med sitt fina klimat gör det möjligt för nordbor att förlänga sommaren. Tyvärr har antalet turister ökat så mycket från många håll i Europa, att mallorcanerna har börjat diskutera en begränsning av turismen.

TÄNK PÅ ATT...

- Köp valuta i god tid. Ju längre bort från Sverige du reser, desto dyrare blir det att växla på plats.
- Vill du besöka julmarknader i andra länder, räkna inte med att kunna använda betalkort i alla lägen. Du behöver kontanter.
- Det kan också vara svårt att betala till exempel taxi med kort i storstäder.
- Kontanter är också bra att ha i områden med osäkert politiskt läge. När det var kris i Grekland begränsades plötsligt möjligheten att ta ut pengar ur bankomaterna.

Spanska Baskien bjuder på både konst och mat

▲ **SAN SEBASTIÁN, SOM LIGGER I SNÄCK-
BUKTEN VID ATLANTEN**, är känd som en av världens bästa matstäder. Det som på andra håll i Spanien kallas tapas – smårätter som äts ett par timmar före middagen – heter här pintxos och är betydligt elegantare än tapas. I San Sebastián kan man gå en hel kväll från bar till bar och äta sig mätt på de genomarbetade och lyxiga små rätterna. I staden ligger också några av världens bästa restauranger.

▼ **OM SAN SEBASTIÁN ÄR MAT, STÅR
GRANNSTADEN BILBAO FÖR KULTUR.** Här ligger det fantastiska Guggenheimmuseet med sin djärva arkitektur och skimrande fasad. Innan museet invigdes 1997 var Bilbao en murrig och tråkig industristad, och så hade det varit alltsedan Francos tid. Men Guggenheim ändrade allt. Nu är det ett centrum för samtida konst och en turistmagnet som fått hela landsändan att leva upp.

Roboten är dummare än du tror

Framtidens sparande stavas robot. Men än så länge är sparrobotarna ganska dumma. Du måste själv välja rätt. Det säger Claes Hemberg, sparekonom på Avanza Bank.

Avanza lanserade sin egen sparrobot Auto för en månad sedan och några tusen sparare har hoppat på. Nordnet har också lanserat sin variant som heter Robosave. Storbankerna ligger lite efter – om några månader väntas Nordeas sparrobot Nora börja tjänstgöra.

Men det finns många sparrobotar att välja på och frågan som spararen bör ställa sig innan man väljer är: Vilken robot ger de bästa råden och vad kostar det? Samma fråga som man ställer om en mänsklig rådgivare alltså.

–Än så länge är robotarna ganska dumma. Du måste själv svara på frågor om vem du är, hur mycket du vill spara och på hur lång sikt. Framtidens robot kommer att hämta in dessa uppgifter själv. Då kan man tala om intelligenta robotar, spår Claes Hemberg.

Han har djupdykt i robotutbudet, analyserat och betygsatt. Se ruta här intill.

Ska vara billiga

De produkter, till exempel fonder, som robotarna väljer ska helst vara billiga, absolut under 0,75 procent inklusive robotavgift och fondavgift. Robotarna ska också föreslå fonder från många olika håll, inte bara från den bank som äger roboten.

–Det finns exempel på sparbo-lag som tackar nej till robotar som presenterar fonder från konkurrenter, säger Claes Hemberg.

Han tror att robotarna kommer att röra om ordentligt när det gäller spararnas medvetenhet om avgifternas betydelse. Och det behövs. I dag har svenskarna 1 700 miljarder kronor på räntelösa konton. Det innebär enligt Claes Hemberg att spararna förlorar 34 miljarder kronor per år i utebliven ränta, förutsatt att inflationen är 2 procent.

Endast 14,5 % i lågprisfonder

En annan intressant siffra är denna: endast 14,5 procent av allt fondsparande ligger i lågprisfonder.

–Om inte fler sparare blir medvetna om avgifterna kommer de att vakna upp en dag som fattigpensionärer utan att förstå varför. Andra kommer att känna hopplöshet eftersom de sparar och sparar utan att det blir något, säger han.

Claes Hembergs BETYG PÅ SPARROBOTARNA

SPARROBOTAR

Nowo

Inspirerande och ger en vettig blandfond för pengarna att växa i.
Betyg 3 av 5

Dreams

Rolig på gränsen till löjlig och pengarna landar på ett räntelöst konto.
Betyg 2 av 5

FONDROBOTAR

Lysa

Riktiga råd, riktig förvaltning men inte så särskilt folklig.
Betyg 4 av 5

Robosave

Folklig, enkel och trygg, kanske lite dyr.
Betyg 4 av 5

Opti

Ger bra råd och du kan välja. Placeringshjälp saknas.
Betyg 3 av 5

Tieless

Ger råd om börshandlade fonder. Fungerar, men deras räntheråd är farligt.
Betyg 2 av 5

Auto

Ger en bred fondportfölj som uppdateras löpande.
Betyg 4 av 5

AKTIEROBOT

Sigmastocks

Inspiration för dig som vill provspara, men en prisfälla för nybörjaren med litet sparkapital.

PENSIONSROBOTAR

Pensionera

Dyr och trubbig men det finns genvägar.
Betyg 1 av 5

Kollektiva fonder

Enkel men onödig. Kollektivast fonder slår inte PPM-soffan.
Betyg 2 av 5

Pensionskraft

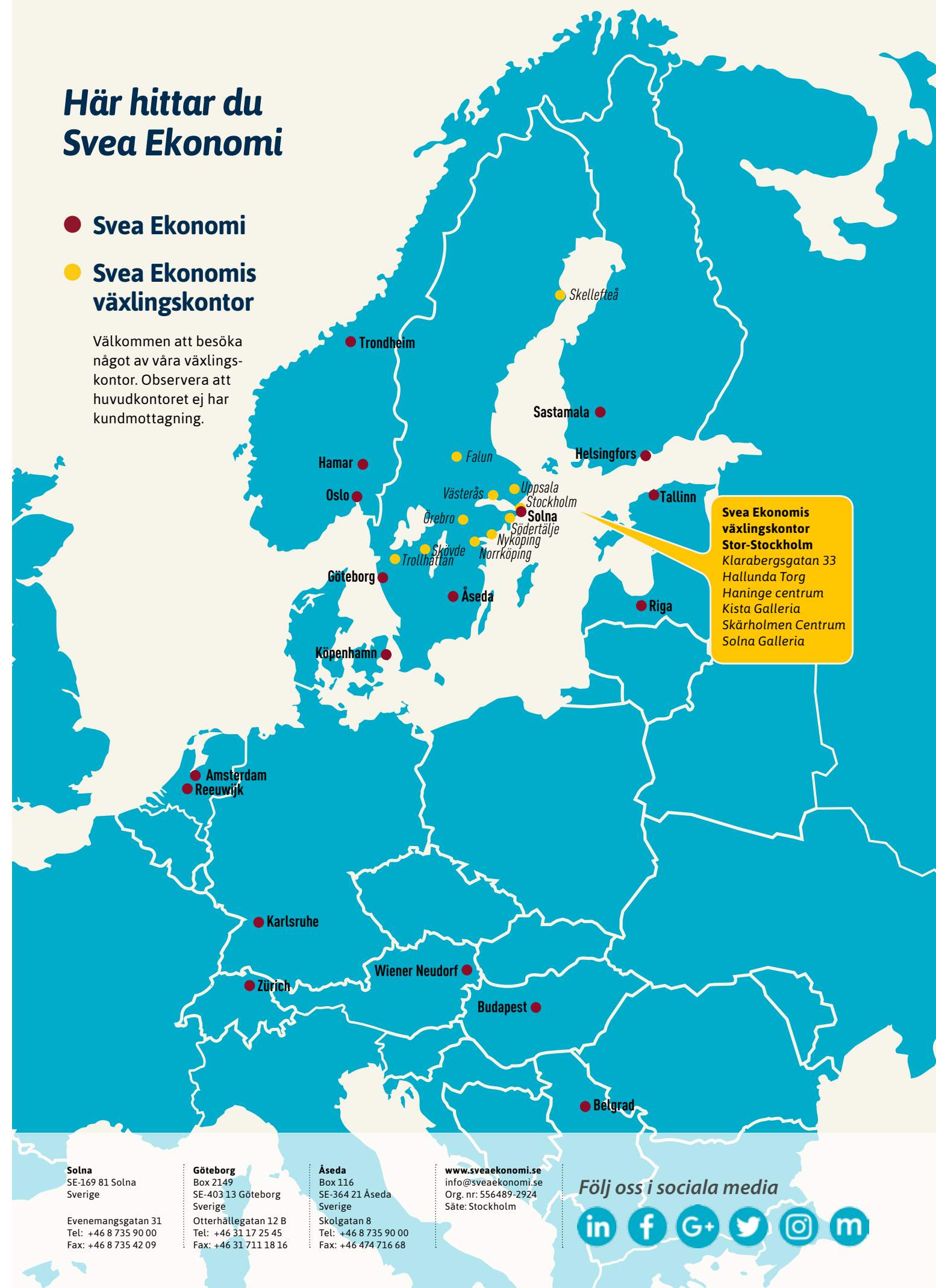
Härdföra säljare och tveksamma produkter. Detta vid senaste recensionen 2015, ny recension på gång.

Här hittar du Svea Ekonomi

Svea Ekonomi

Svea Ekonomis växlingskontor

Välkommen att besöka något av våra växlingskontor. Observera att huvudkontoret ej har kundmottagning.

VART GÅR NÄSTA RESA?

Du vet väl att du kan köpa resevaluta hos oss?

Som medlem får du unika erbjudanden och rabatter via SMS direkt i mobilen. Ansök om medlemskap inne på kontoret!

08-735 90 00
www.sveaekonomi.se

SVEA
EKONOMI